



**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Türkiye genelindeki hava kirliliğinin sebeplerinin araştırılarak bunu önlemeye yönelik alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve uluslararası standartlara uygunluğun denetlenmesi amacıyla TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serkan Topal  
Hastan Mv

Ceyhan İlgil  
Bursa Mv

**Dr. Ali ŞEKER**  
İstanbul Milletvekili

Solun Sayel  
Böte Mv  
2nci Mv  
Saygılı

Tunçer Kayaç Kadim Durmaz  
Kubbe Mv Tokat Mv

Dr. Ali ŞEKER

TACETTİN BAĞIR  
İZMİR Mv

Serkan Topal  
Hastan Mv

Onursal ADIGÖZEL  
İstanbul Mv

Ali Haydar HALKVEDDİ  
Ankara Mv

Mehmet GÖKDAĞ  
Gaziantep Milletvekili

İrfan BAKIR  
İSPARTA

Kemal ZEYBEK  
Samsun Mv

Hayela AKAR  
Kocaeli Mv

Dr. Ali ŞEKER



Kerem Arslan  
Denizli Mv

Dr. Ali ŞEKER  
GÜLAY YEDER  
İstanbul Mv

Tur Mv  
Mevsim



## GEREKÇE

Atmosferde toz, duman, gaz, koku ve saf olmayan su buharı şeklinde bulunabilecek kirleticilerin, insanlar ve canlıların sağlığını olumsuz yönde etkileyecek ve/veya maddi zararlar meydana getirecek miktarlara yükselmesi olarak nitelendirilen hava kirliliğinin ölkemiz için doğal yollardan ortaya çıkan orman yangınları hariç çoğu insan kaynaklı yapay birçok sebebi bulunmaktadır.

Kirliliğin kaynağı özellikle kış aylarında ısınma ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılan kalitesiz yakıtlar ve sanayi alanında faaliyet gösteren fabrikalardan çevreye salınan kimyasal gazlar, tozlar ile dumanlardır. Ayrıca günlük yaşantımızın bir parçası haline gelmiş olan motorlu ulaşım araçlarının havaya verdikleri kirletici ve zararlı gazlar çevremizi, doğayı büyük bir hızla kirletmektedir. Bunların dışında plansız kentleşme ve yeşil alanların yeterli miktarda bulunmaması yerel düzeyde çevre kirliliğini etkileyen başlıca unsurlar arasında sayılmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 'görünmez katil' olarak tanımladığı hava kirliliği dünyada her yıl 7 milyondan fazla kişinin ölümüne yol açmaktadır. Hava kirliliği Türkiye'de akciğer kanserine bağlı ölümlerin yüzde 25'inden, zatürreeye bağlı ölümlerin yüzde 17'sinden, inmeye bağlı ölümlerin yüzde 16'sından, kalp hastalıklarına bağlı ölümlerin yüzde 15'inden ve kronik akciğer hastalıklarına bağlı ölümlerin yüzde 8'inden sorumlu olarak görölmektedir.

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin de bir sonucu olan hava kirliliğinin hesaplanmasında Ulusal Hava Kalitesi İndeksi kullanılmaktadır. Bunun oluşturulmasında 5 temel kirletici ile hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM10), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO<sub>2</sub>), azot dioksit (NO<sub>2</sub>) ve ozon (O<sub>3</sub>) dur. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) hava kirliliğini ölçmek için kullandığı PM10 parametresine göre ölçümleri düzenli yapılan ve 35 günden fazla PM10 DSÖ sınır değerini aşarak kirli kabul edilen iller ise; İstanbul, Ankara, Adana, Amasya, Manisa, Bursa, Denizli, Niğe, Tekirdağ, Hatay, Yalova, Sivas, Kahramanmaraş, Kütayha, Sakarya, Kırklareli, İçel ve Samsun olarak öne çıkmaktadır. Genel olarak ise yeterli ölçüm yapılan 80 ilin 53'ünün yani yüzde 66'sının havası kirli olarak kabul edilmektedir.

Yapılan araştırmalara göre büyük kentlerimizden olan Ankara'da hava kirliliğinin sebepleri trafik ve ısınma kaynaklı, İstanbul'da kentsel dönüşüm ve İzmir'de sanayileşme olarak görölmektedir. Bunların dışında Soma, Zonguldak ve Yatağan gibi yerlerde ise termik santraller kirliliğin temel sebebidir.



Yukarıda sıraladığımız gerekçeler ışığında hava kirliliği ülkemiz genelinde bebekler ve gelişme çağındaki çocuklar, gebe ve emzikli kadınlar, yaşlılar, kronik solunum ve dolaşım sistemi hastalığı olanlar, endüstriyel işletmelerde çalışanlar, sigara kullananlar ile çarpık kentleşmenin yoğun olduğu yerlerde ikamet edenler için büyük bir risk oluşturmaktadır.

Bunların önlenmesi amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek, demiryolu ve denizyolu taşımacılığının yaygınlaştırılması, toplu taşımanın özendirilmesi, fabrikalardan havaya salınan gazların denetimlerinin tam ve zamanında yapılması, yeşil alanların artırılması büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede hava kirliliğinin sebeplerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

